

Metodologia ustalania wskaźnika zagrożenia nieściągalnością za pomocą wiekowania należności

1. Z uwagi na strukturę podmiotów zobowiązanych do uiszczania podatków i opłat, wartość należności aktualizuje się metodą szacowania kwoty odpisu ogólnego na nieściągalne należności, zgodnie z art. 35b pkt. 5 Ustawy o rachunkowości. Ustalając kwotę odpisu stosuje się wskaźniki zagrożenia nieściągalnością ustalane metodą wiekowania należności.

2. Największą grupę należności stanowią wpływy z tytułu podatku od nieruchomości osób prawnych (oznaczone w Systemie Urzędu symbolem OPJ/N) oraz podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego osób fizycznych (oznaczone w Systemie Urzędu symbolem GRU). Wskaźniki zagrożenia nieściągalnością dla wszystkich należności Urzędu – oddzielnie dla osób prawnych i osób fizycznych - ustala się dokonując analizy tych grup należności uznając je za najbardziej istotne i reprezentatywne.

3. Wskaźniki ustala się na podstawie danych historycznych dotyczących kwot zaległości powstałych do końca danego okresu oraz odsetka ich nieściągalności w kolejnych okresach.

4. W celu zobrazowania metodologii ustalania wskaźników posłużono się konkretnymi danymi, jakie należałoby wykorzystać w celu ustalenia odpisu aktualizującego za rok 2021.

5. Ustalenie kwoty odpisu aktualizującego należności obejmuje następujące czynności:

1) Wiekowanie należności – ustalenie, które raty podatku należą do danej kategorii wiekowej.

Zaległości grupuje się w czterech kategoriach wiekowych:

I kategoria - poniżej 24 miesięcy od upływu terminu płatności,

II kategoria - powyżej 24 miesięcy a poniżej 48 miesięcy od upływu terminu płatności,

III kategoria - powyżej 48 miesięcy a poniżej 72 miesięcy od upływu terminu płatności,

IV kategoria - powyżej 72 miesięcy od upływu terminu płatności.

Pod uwagę bierze się należności płatne w ustawowych terminach, jako nieistotne pomija się należności płatne w terminach wynikających z indywidualnych decyzji wydawanych w ciągu roku. Z uwagi na to, że dla należności z pierwszej grupy wiekowej nie dokonuje się odpisów aktualizujących, a dla należności z czwartej kategorii wiekowej dokonuje się odpisu w pełnej wysokości należności, wskaźniki należy ustalić jedynie dla drugiej i trzeciej grupy.

Tabela nr 1. Wiekowanie należności „GRU”

Liczba miesięcy od terminu płatności danej raty do końca badanego roku		
2021-12-31		
2021-11-15	1	Zaległości do 24 miesięcy
2021-09-15	3	
2021-05-15	7	
2021-03-15	9	
2020-11-15	13	
2020-09-15	15	
2020-05-15	19	
2020-03-15	21	
2019-11-15	25	Zaległości od 25 miesięcy do 48 miesięcy
2019-09-15	27	
2019-05-15	31	
2019-03-15	33	
2018-11-15	37	
2018-09-15	39	
2018-05-15	43	
2018-03-15	45	
2017-11-15	49	Zaległości od 49 miesięcy do 72 miesięcy
2017-09-15	51	
2017-05-15	55	
2017-03-15	57	
2016-11-15	61	
2016-09-15	63	
2016-05-15	67	
2016-03-15	69	
2015-11-15	73	Zaległości powyżej 72 miesięcy
2015-09-15	75	
2015-05-15	79	
2015-03-15	81	
2014-11-15	85	
2014-09-15	87	
2014-05-15	91	
2014-03-15	93	
... i starsze		

Tabela nr 2. Wiekowanie należności „OPJ/N”

Liczba miesięcy od terminu płatności danej raty do końca badanego roku 2021-12-31		Zaległości do 24 miesięcy	Liczba miesięcy od terminu płatności danej raty do końca badanego roku 2021-12-31		Zaległości od 25 miesięcy do 48 miesięcy	Liczba miesięcy od terminu płatności danej raty do końca badanego roku 2021-12-31		Zaległości od 49 miesięcy do 72 miesięcy
2021-12-15	0		2019-11-15	25		2017-11-15	49	
2021-11-15	1		2019-10-15	26		2017-10-15	50	
2021-10-15	2		2019-09-15	27		2017-09-15	51	
2021-09-15	3		2019-08-15	28		2017-08-15	52	
2021-08-15	4		2019-07-15	29		2017-07-15	53	
2021-07-15	5		2019-06-15	30		2017-06-15	54	
2021-06-15	6		2019-05-15	31		2017-05-15	55	
2021-05-15	7		2019-04-15	32		2017-04-15	56	
2021-04-15	8		2019-03-15	33		2017-03-15	57	
2021-03-15	9		2019-02-15	34		2017-02-15	58	
2021-02-15	10		2019-01-31	35		2017-01-15	59	
2021-01-31	11		2018-12-15	36		2016-12-15	60	
2020-12-15	12		2018-11-15	37		2016-11-15	61	
2020-11-15	13		2018-10-15	38		2016-10-15	62	
2020-10-15	14		2018-09-15	39		2016-09-15	63	
2020-09-15	15		2018-08-15	40		2016-08-15	64	
2020-08-15	16		2018-07-15	41		2016-07-15	65	
2020-07-15	17		2018-06-15	42		2016-06-15	66	
2020-06-15	18		2018-05-15	43		2016-05-15	67	
2020-05-15	19		2018-04-15	44		2016-04-15	68	
2020-04-15	20		2018-03-15	45		2016-03-15	69	
2020-03-15	21		2018-02-15	46		2016-02-15	70	
2020-02-15	22		2018-01-31	47		2016-01-31	71	
2020-01-31	23	2017-12-15	48	2015-12-15	72			
2019-12-15	24			2015-11-15	73			
				2015-10-15	74			
				... i starsze				
					Zaległości powyżej 72 miesięcy			

2) Wygenerowanie wykazu zaległości z II i III kategorii wiekowej według stanu na koniec roku, który jest końcowym okresem ich powstania oraz na koniec badanego roku obrotowego.

W celu ustalenia wskaźnika zagrożenia nieściągalnością należności kwalifikujących się do odpisu na koniec 2021 roku analizie poddano następujące przeterminowane należności:

a) dla należności „GRU”:

- z II kategorii wiekowej – należności z terminem płatności od 15.03.2018 do 15.11.2019,

- z III kategorii wiekowej – należności z terminem płatności od 15.03.2016 do 15.11.2017.

b) dla należności „OPJ/N”

- z II kategorii wiekowej – należności z terminem płatności od 15.12.2017 do 15.11.2019,

- z III kategorii wiekowej – należności z terminem płatności od 15.12.2015 do 15.11.2017.

3) Obliczenie wskaźnika, który stanowi procentową wartość nieściągniętych zaległości do końca badanego roku obrotowego w stosunku do stanu zaległości na koniec roku będącego końcowym okresem ich powstania w danej kategorii wiekowej.

Tabela nr 3. Wskaźnik nieściągalności należności w II kategorii wiekowej dla „GRU”

Należności z term. płatn. 15.03.2018 - 15.11.2019	Suma zaległości		Wskaźnik nieściągalności w %
	Stan na 31.12.2019 w zł (A)	Stan na 31.12.2021 w zł (B)	
	692787,18	192059,32	28

Tabela nr 4. Wskaźnik nieściągalności należności w III kategorii wiekowej dla „GRU”

Należności z term. płatn. 15.03.2016 - 15.11.2017	Suma zaległości		Wskaźnik nieściągalności w %
	Stan na 31.12.2017 w zł (A)	Stan na 31.12.2021 w zł (B)	
	746794,36	231515,66	31

Tabela nr 5. Wskaźnik nieściągalności należności w II kategorii wiekowej dla „OPJ/N”

Należności z term. płatn. 15.12.2017 - 15.11.2019	Suma zaległości		Wskaźnik nieściągalności w %
	Stan na 31.12.2019 w zł (A)	Stan na 31.12.2021 w zł (B)	
	1071684,86	1021098,47	95

Tabela nr 6. Wskaźnik nieściągalności należności w III kategorii wiekowej dla „OPJ/N”

Należności z term. płatn. 15.12.2015 - 15.11.2017	Suma zaległości		Wskaźnik nieściągalności w %
	Stan na 31.12.2017 w zł (A)	Stan na 31.12.2021 w zł (B)	
	619103,38	592391,98	96

Poniżej wzór na ustalenie wskaźnika:

$$\text{Wskaźnik zagrożenia nieściągalnością} = \frac{\text{stan zaległości na koniec roku (B)} \times 100}{\text{stan zaległości na koniec roku (A)}}$$

6. Obliczone wskaźniki zagrożenia nieściągalnością ustala się jako obowiązujące przy dokonywaniu odpisów aktualizujących we wszystkich rodzajach należności. Wynoszą one:

1) dla należności od osób fizycznych:

- w I kategorii wiekowej – 28%,

- w II kategorii wiekowej – 31%,

2) dla należności od osób prawnych:

- w I kategorii wiekowej – 95%,

- w II kategorii wiekowej – 96%.

7. Do dokumentu dołączono wydruki zaległości z Systemu Respons, które stanowiły bazę do obliczeń.